

Redaktorės žodis

Mielieji mokyklos laikraščio skaitytojai, kiek susivėlinęs mūsų laikraštis pradeda naujuosius, jau antrus, savo gyvavimo metus. Vienintelis pasiteisinimas, kuris galėtų būti – tai visiškai pasikeitusi leidinio redakcinė kolegija. Tai Gintaras Rusys, Matas Zaleckis, Severija Bareikytė, Tadas Gerulskis, Urtė Kretkovskytė ir leidinio dizaineris Margiris Ajauskas.

Prasidėję nauji mokslo metai visiems atnešė ne tik džiugių akimirų, bet ir rūpesčių: pirmokėliams viskas nauja ir netikėta, penktokai įžengė į naują progimnazijos etapą, vienuoliktokams „galva sopa“ dėl dvyliktokų šimtadienio ir paskutinio skambučio, o dvyliktokai visa galva panirę ne tik į mokslus, bet ir į vieną svarbiausių savo renginių – operą. Bet apie tai turėsime galimybės pašnekėti kituose mūsų puslapiuose.

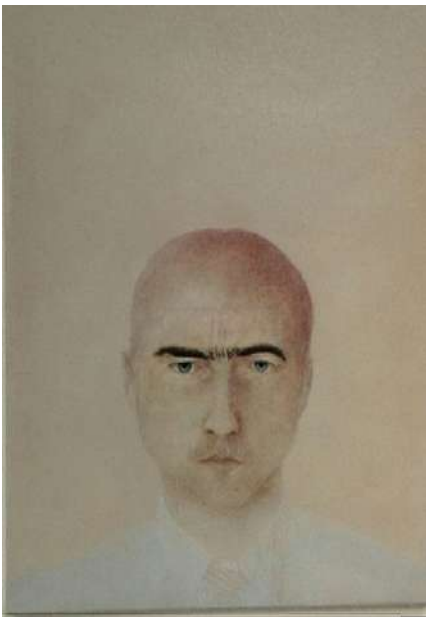
Šiandienos laikraštyje rašome apie tai, kas mūsų širdyse, mintyse ir jausmuose. Pateikiame filosofų mintis apie muziką, leidžiamės į tolimas ir artimas istorines atmintis, apžvelgiame Vilniaus dailės akademijoje vykiančią parodą. Ir žinoma, prisimindami posakį, kad žmogus yra laimingas tiek, kiek gali skaniai pavalgyti – leidžiamės į gurmanišką kelionę.

Būkime sveiki, svajokime, džiaukimės ir saugokime vieni kitus!
Nuoširdžiai

Sofija

Titanikas

Vilniaus Dailės Akademijos parodų salėje atsidarė įdomi dviejų menininkų iš Belgijos – Gauthier Hubert ir Gudny Rosa Ingimarsdottir – paroda „Titanikas“.

Paroda veikia 2022 spalio 13 – 2022 lapkričio 15 dienomis.

Prancūziškas parodos pavadinimas „Dialogue De Sourd“ reiškia besikalbančių dviejų žmonių, kurie nesiklauso vienas kito, nusišnekėjimą.

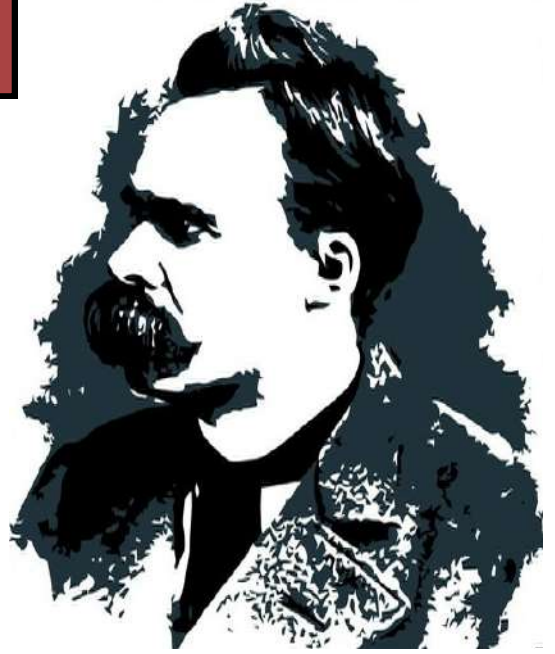
Paroda įdomi ir įtraukianti. Didžioji dalis darbų yra karpiniai arba akvarelė. Kūriniuose jaučiamas spalvų ir objektų saikingumas, naudojamos įvairios technikos. Vyraujanti tuštuma suteikia darbams savotiško grožio ir atveria erdvę klausimams apie amžinybę. Kaip meninė priemonė naudojamas raštas, galima aptikti ir humoro, pvz.: šuo su žmogaus galva ir pan. Spalvos kūriniuose suderintos labai subtiliai ir jautriai.

Man ši paroda labai patiko. Sujaudino spalvinės gamos, dvasia, kūrybiškumas. Pajutau nostalgiją, tarsi kalbėčiausi su gerais draugais iš kito pasaulio, tačiau jie suprastų viską savaip, bet būtų dėkingi, kad kalbu su jais, kad tiesiu ploną giją tarp šio ir kito pasaulio. Man ypatingai patiko jauki aplinka, pulsuoji iš kiekvieno darbo, kuris pasakoja savą ir tik jam vienam suprantamą istoriją. Todėl nuoširdžiai siūlau šią parodą aplankyti visiems, kam įdomus menas, kas nėra abejingas kūrybos dvasiai.

Kas yra muzika?

Tai klausimas, į kurį atsakymą turi kone kiekvienas mūsų. Dažniausiai girdimasatsakymas – tai garsai laike. Tačiau ar tikrai kiekvieną garsą, kurį išgirstame, galėtume priskirti Muzikos sąvokai?

Jau XX a. pradžioje muzikos pasaulyje galime rasti labai daug naujų muzikinių stilių, žanrų ar kompozicinių technikų apraiškų, kurių daugelis yra eksperimentinio pobūdžio. Turbūt kiekvienas kiek garsesnis orkestras, choras ar bet koks kitas ansamblis, norėdamas neprarasti savo vardo, repertuare privalo turėti bent keletą naujesnių, labiau stebinančių ar šokiruojančių kūrinių. Bet ar jie išties turi kokią nors universalią išliekamąją vertę?

Mintimis apie muziką dalinasi du XIX amžiaus filosofai - Friedrichas Nietzsche (filosofas, kritikas, kompozitorius) ir Arthuras Schopenhaueris.

„Muzika – tai kone aukščiausia, visiškai universali žmonių komunikacijos forma, kuria perteikiamos ne konkrečios idėjos, sąvokos ar daiktų/įvykių atvaizdai, o abstraktūs, tačiau universaliai pasąmoningi kiekvienam juntami konceptai, kurie priverčia žmogų ne tiesiog suvokti informaciją, o patirti tai, ką kūrėjo siela bei pasąmonė, apdorojusi patirtus išgyvenimus, intuityviai išleido į dienos šviesą.

Tuo tarpu muzika, kuri yra sukurta naudojant vien tik intelektą, o tiksliau, stengiantis imituoti reiškinius ar įvykius, kuriuos įmanoma perteikti paprasčiausiomis komunikacijos formomis, tokiomis, kaip kalba, neturi potencialo klausytojui sukelti išgyvenimų, kurie yra pasąmoningai aiškūs jo sielai, dažniausiai liekantys nesuprantami racionaliajam protui. Pavyzdžiui, jei žmogus įsitraukęs išklauso simfonijos, jis lieka tarsi nugyvenęs visą istoriją, kurią simfonija pasakojo. Tačiau paklausus, ką būtent išgyveno, jis negali to įvardinti, kaip galėtų, pavyzdžiui, perskaitęs knygą. Dėl tos pačios priežasties, vykstant bet kokiems įvykiams, tinkama muzika, skambanti greta, tarsi atskleidžia suvokimo paslaptį apie tai, kas vyksta, ir mes matome situaciją ar sceną nebe kaip paprastą mechaninį reiškinį, o kaip universalią reikšmę turintį dalyką. Taigi, dėl šių priežasčių, muzika, kuri paprasčiausiai imituoja tikrovėje girdimus garsus ar bando perteikti konkrečią mintį, emociją, naudojant tik logiką bei sąsajas su visiems sąmoningai suprantamomis garsinėmis asociacijomis iš kasdienio gyvenimo, yra labai abejotinos meninės vertės. F. Nietzsche šią muziką įvardija kaip nuodėmingą ir žalingą“.

Taigi, atsakymas į aukščiau pateiktą klausimą – aiškus – triukšmas, o kartu ir upelių, paukštelių, automobilių imitavimas instrumentais ar kažkas panašaus – tai nėra muzika.

Muzika kyla iš žmogaus dvasios, o ne iš eksperimentų. Jei dvasia yra patyrusi tokių išgyvenimų, kurie tiesiog prašosi papasakojami per muziką, šiek tiek nusižengiant taisyklėms ar naudojant naujas išraiškos priemones, pirmyn! Tačiau visa tai ką girdime šiandien ir ką vadiname šedevrais yra, geriausiu atveju, vaikų darželio muzikos užsiėmimo principais grįstas garsų žaidimas.

Pilėnų Tragedija

1336 metų vasario 25 dieną prasidėjo mitais ir legendomis apipintas mūšis dėl žemaičių pilies – Pilėnų, tapusios lietuvių tautos stiprybės, drąsos, pasiaukojimo, žūtbūtinės kovos už laisvę simboliu. Apie ją iki šiol yra rašomos knygos, kuriami filmai, miuziklai, pasakos, legendos, pastatyta net opera.

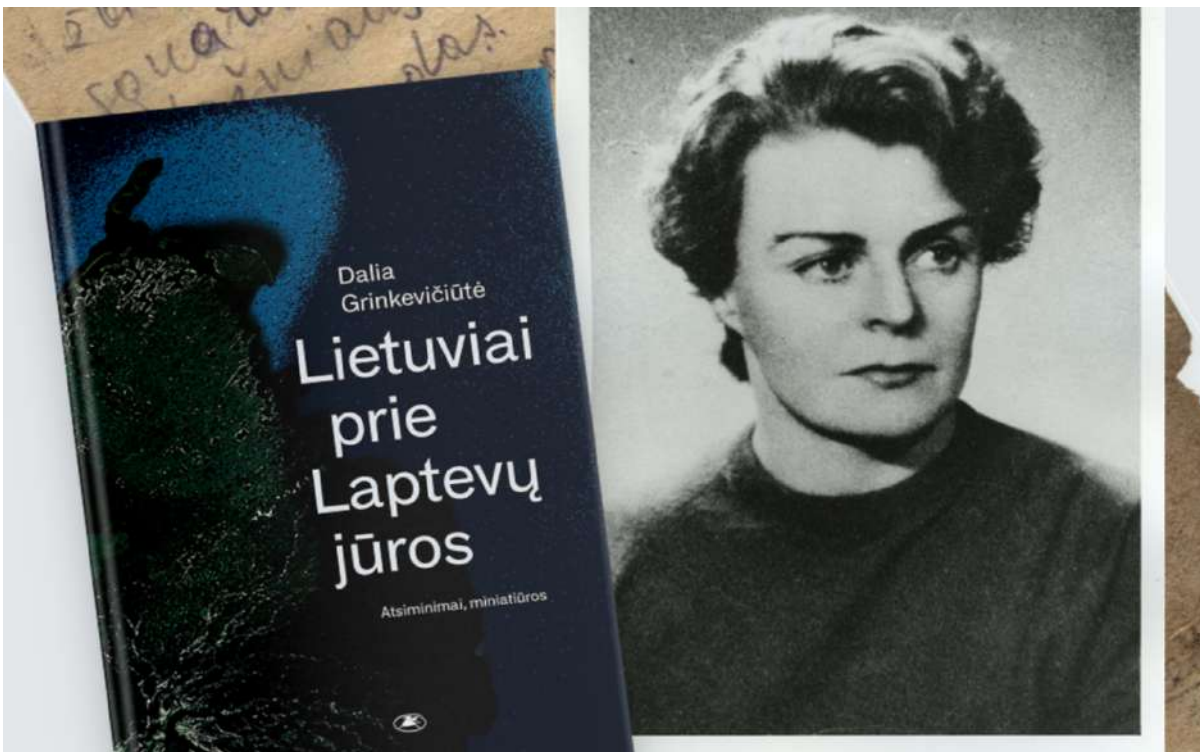
Kryžiuočiai sutelkę daugiau nei 6000 karių puolė Pilėnų pilį. Kovos metu žemaičiai narsiai gynėsi, bet nematydami vilties atsilaikyti, galiausiai patys pasirinko mirtį: „uždegė didelį laužą, sumetė visą turtą, pasmaugė moteris ir vaikus, sumetė juos į ugnį ir vienas kitą išžudė“. Istoriniai šaltiniai kalba apie žynę, kuri „kirviu užkapojusi šimtą žmonių, o vėliau ir pati galvą susiskaldė“. Apie Margirio ir jo žmonos žūtį rašoma: „Kada jis jau nebegalėjo laikytis, šoko paskubom į tamsų rūšį ar olą, kur buvo paslėpęs savo žmoną, ją vienu kalavijo smūgiu perkirto, paskui pats sau tą patį kalaviją įsmeigė į pilvą, kad pasileido žarnos, ir krito šalia žmonos“.

Pilėnų tragediją analizavę istorikai pateikia tokias mintis. Lietuvių religijotyrininkas, etnologas Gintaras Beresnevičius teigia, jog Pilėnų žūtis turėjo ritualinį pobūdį. Prūsijos kronikininkas Kasparas Šiucas rašė: „Lietuviai pasiryžo geriau sulaukti baisiausio galo, negu pilį atiduoti ir priešams į rankas patekti, ypač dėl priešų religijos, kuri jiems buvo visai svetima, todėl geriau jie pasirinkdavo mirtį“. Vyriausiojo žynio Brutenio „Prūsų teisyne“ teigiama, jog nusižudyti galima „Dievų šlovei“. Tad Pilėnų gynėjams nebeliko kitos išeities, kaip tik garbingai išeiti į dievų ar protėvių pasaulį.

Indų „Mahabharata“ sako: „mūšyje gali atsitikti baisiausias dalykas – galima netekti abiejų pasaulių. Pralaimėję mūšį kariai netenka šio pasaulio, o bailiai, pabėgę arba pasidavę priešui, netenka dar ir ano, savo protėvių pasaulio.“

Pilėnų žygdarbis yra begalinės drąsos, pasiaukojimo, atsidavimo savo tautai, Tėvynei, tikėjimui simbolis. Pilėnuose lietuviai įrodė, kad yra drąsi, galinga tauta, pasiryžusi už savo Tėvynę ir jos laisvę besąlygiškai aukotis, atiduoti gyvybę.

Istorinė atmintis

Dalios Grinkevičiūtės knyga „Lietuviai prie Laptevų jūros“ visiems lietuviams, o ypač jaunimui, dar kartą primena kaip svarbu vertinti tai, ką turime ir tame rasti laimę, prasmę bei viltį. Svarbiausia – mes, žmonės, mūsų kultūros, tradicijų puoselėjimas bei judėjimas į priekį.

1941 m. nekalti žmonės iš Lietuvos buvo deportuojami į Sibirą. Prasidėjo masiniai areštai, ardomos šeimos, vaikai atskiriami nuo tėvų, žudynės. 2614 km nuo namų gyvuliniuose vagonuose atgabenti tremtiniai atšiauriame Altajaus krašte turėjo patys susiręsti naujus namus – jurtas. Žmonės sunkiai dirbo, o per dieną gaudavo tik 300 g duonos ir karšto vandens.

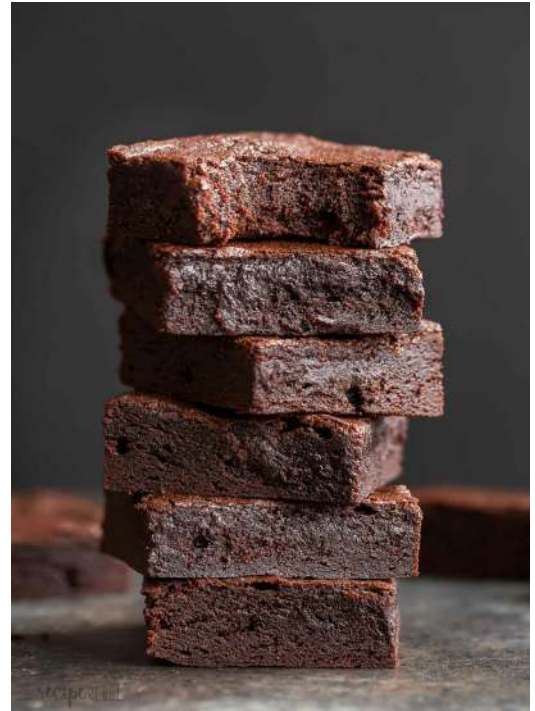
Dėl nežmoniškų sąlygų, ligų daugelis buvo pasmerkti myriop. Tačiau dar ilgai jie likdavo nepalaidoti, nes to padaryti amžino įšalo žemėje žiemos metu buvo neįmanoma. Daug tremtinių žūdavo pūgos metu užpustyti sniego, o vasarą, atšilus orams, tirpstantis sniegas ir ledai nunešdavo žmonių palaikus Laptevų jūron. Kokiomis jūromis tebeklajoja jie, ieškodami kelio Tėvynėn?

Tačiau šių žmonių auka ir atminimas glūdi mumyse. Šiandien mes juos atmename su pagarba. Jų dėka turime galimybę būti laisvi savo Tėvynėje – Lietuvoje.

Nepaisant to, kad Dalios Grinkevičiūtės dienoraščiui daugiau nei 70 metų, šiandien ši tema, besitęsiant karui Ukrainoje, yra itin aktualus, nes dar kartą mums primena, kad žmogus ir tautų laisvė yra amžina vertybė.

Tobulas šokoladinis braunis

250 gramų juodojo šokolado
160 gramų cukraus
150 gramų sviesto
3 kiaušiniai
60 gramų miltų
1 šaukštelis vanilės ekstrakto
1 šaukštelis tirpios kavos
1 žiupsnelis druskos

PARUOŠIMO BŪDAS:

1. Į stiklinį arba metalinį dubenį dedame kubeliais susmulkintą sviestą ir į gabalėlius sulaužytą šokoladą. Dubenį statome virš garų vonelės ir vis pamaišydami kaitiname iki viskas ištirps ir bus vientisa šokoladinė masė. Nuimame nuo garų ir paliekame atvėsti (masė turi būti šilta, bet ne karšta).
2. Į kitą dubenį įmušame kiaušinius, beriame cukrų, druską, vanilės ekstraktą ir tirpią kavą. Plakame dideliu greičiu iki masė pabals, jos tūris ženkliai padidės ir nebesijaus cukraus grūdelių.
3. Į kiaušinių masę pamažu plakdami supilame atvėsusią šokoladinę masę.
4. Suberiame miltus ir šaukštu arba mentele išmaišome, kad nebesimatytų sausų miltų.
5. Masę supilame į kepimo popieriumi išklotą formą (naudojau 20x20 cm, bet tinka ir 23x23 cm ar apvali 24-26 cm) ir šauname į iki 180 laipsnių įkaitintą orkaitę.
6. Kepame apie 25-28 minutes. Braunis bus iškepęs, kai jo paviršius apsitrauks plutele, o į braunio vidurį įbedus medinį pagaliuką, jis neturėtų būti aplipęs šokolado padažu.
7. Iškepusį braunį palikite 10-15 minučių atvėsti formoje. Galima pjaustyti tik visiškai atvėsusį.
8. Skanaus!